NEAR EAST UNIVERSITY YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

KÜLTÜR, KİMLİK, İDEOLOJİ
CULTURE, IDENTITY, IDEOLOGY
BOOK OF ABSTRACTS - ÖZET BİLDİRİ KİTABI

NEAR EAST UNIVERSITY YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

FACULTY OF COMMUNICATION & İLETİŞİM FAKÜLTESİ
COMMUNICATION RESEARCH CENTER & İLETİŞİM ARŞATIRMALARI MERKEZİ

3RD INTERNATIONAL CINEMA SYMPOSIUM – 3. ULUSLARARASI SİNEMA SEMPOZYUMU
6-10 NOVEMBER, 2023 / 6-10 KASIM 2023

KÜLTÜR, KİMLİK, İDEOLOJİ
CULTURE, IDENTITY, IDEOLOGY

BOOK OF ABSTRACTS - ÖZET BİLDİRİ KİTABI

EDİTÖR: PROF. DR. FEVZİ KASAP
EDİTÖR: ÖĞT. GÖR. ZEYDE YALINER ÖREK

MEDYA SPONSORU:

YAYINCI SERTİFİKA/ISBN- 978-605-9415-78-1

SİNEMADA KÜLTÜR - KİMLİK - İDEOLOJİ
ÖZET BİLDİRİ KİTABI

6-10 Kasım 2023

CULTURE - IDENTITY - IDEOLOGY IN CINEMA
BOOK OF ABSTRACT

November 6-10 2023

3. Uluslararası Sinema Sempozyumu /

3rd International Cinema Symposium

Editör/Edited by

Prof. Dr. Fevzi KASAP

Öğr. Gör. Zeyde Yalıner ÖREK

Editör Yardımcısı /Assıstant Editor

Arş. Gör. Oshan ULUŞAN

Çağlayan DURSUN

Valeri LÜTFİOĞLU

Yaprak TEKYILDIZ

Eylem Can ARSLAN

Lefkoşa, 2023

İÇİNDEKİLER

GÜNÜMÜZ TÜRK DİZİ FİLM ANLATILARINDAKİ KADIN TEMSİLİNİN ÖMER DİZİSİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ / REPRESENTATION OF WOMEN IN CONTEMPORARY TURKISH SERIES: THE CASE OF ÖMER

DOÇ. DR. ASLI EKİCİ.....16

BİR SINIF KİMLİĞİ ANALİZİ: 2000 SONRASI TÜRK SİNEMASI'NDA KADIN İŞÇİ TEMSİLLERİ / A CLASS IDENTITY ANALYSIS: REPRESENTATIONS OF FEMALE WORKERS IN TURKISH CINEMA AFTER 2000S

ASLI GÜRBÜZ.....18

YEŞİLÇAM'IN EROTİK FİLM FURYASINDA SİNEMA İŞLETMECİLİĞİ VE GÖSTERİM: "PARÇA İSTİYOR MUSUN İÇİNE?" / MOVIE THEATER MANAGEMENT AND SCREENİNG İN YEŞİLÇAM'S EROTİC FİLM PERİOD: "DO YOU WANT A PIECE IN IT?"

BAHADIR KAPIR

FERHAT ZENGİN.....20

MASAÜSTÜ BELGESELDE YÖNETMENİN VARLIĞI: '8 MART 2020: BİR GÜNCE' ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA / THE PRESENCE OF THE DIRECTOR IN DESKTOP DOCUMENTARY: A STUDY ON 'MARCH 8, 2020: A MEMOIR'

DR. ÖĞR. ÜYESİ BATU ANADOLU.....23

HOLLYWOOD'UN ÖLÜMCÜL KADINI FEMME FATALE'İN ANTİK KÖKLERİ: AMAZON SAVAŞÇI KADINLARI SÖYLENCESİ / THE ANCIENT ROOTS OF HOLLYWOOD'S FEMME FATALE: THE MYTH OF THE AMAZON WARRIOR WOMEN

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖĞRENCİSİ CENKER EKEMEN,

DR. ÖĞR. ÜYESİ EMRAH SUAT ONAT.....25

YENİ OSMANLICI ANLATISI ÜZERİNDEN SİNEMA-İKTİDAR-İDEOLOJİ İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ / EVALUATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CINEMA-POWER-IDEOLOGY THROUGH THE NEW OTTOMAN NARRATIVE

DR. ÖĞR. ÜYESİ NURSEN AYDIN.....27

KÜLTÜRÜN İDEOLOJİK İŞLEVİ BAĞLAMINDA TOPLUMSAL CİNSİYETLE İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: MUTLULUK FİLMİ / THE IDEOLOGICAL FUNCTION OF CULTURE IN THE CONTEXT OF GENDER RELATIONS: AN ANALYSIS OF THE FILM MUTLULUK

DR. ÖĞR. ÜYESİ SUSİN GÖREN KEKEÇ 29

SİMGESEL DÜZEN ÖNCESİ AAHHH BELİNDA EVRENLERİ: SEMIOTIC SERAP VS. IMAGINARY NACİYE / AAHHH BELİNDA UNIVERS-

YEŞİLÇAM'IN EROTİK FİLM FURYASINDA SİNEMA İŞLETMECİLİĞİ VE GÖSTERİM: "PARÇA İSTİYOR MUSUN İÇİNE?"

1 Ferhat Zengin, 2 Bahadır Kapır

ÖZ

Kendine has üretim ve gösterim modeliyle 1960'lı yılların başından 70'li yılların ortasına kadar birçok alanda Altın Çağı'nı yaşayan Türk sinemasının Yeşilçam dönemi, 70'li yılların ikinci yarısından sonra durgunluk yaşamaya başlamıştır. Sonraki yıllarda da Yeşilçam'ın düşüşüne ve bir dönemin kapanmasına tanıklık edilmiştir. 1970'li yıllarda yaşanan siyasal problemler ve sosyal değişiklikler; bunun yanı sıra ekonomik alanda yaşanan sıkıntılar, henüz endüstrileşememiş ve yeni yeni sektörleşme yönünde eğilim gösteren dönemin sinema sektörünü olumsuz yönde etkilemiştir. Ayrıca, toplumsal karışıklıklar, bozulan güven ortamı ve televizyonun evlerde yaygın-laşmasıyla kaybedilen Yeşilçam'ın aile seyircisi, yerli sinema sektörünü olumsuz yönde etkileyen dönemin diğer gelişmeleridir. Yaşanan bu gelişmeler sonucunda, Türk seyircisi sinema salonla-rını terk etmeye başlamış ve sinema sektörünün girmiş olduğu dar boğaz giderek derinleşmiştir. Özellikle, dönemin küçük yapım evleri sektörün içerisine girdiği bu dar boğazdan kurtulmak için çareyi "erotik filmlere" yönelmekte bulmuştur. Söz konusu bu durum ise Yeşilçam'da erotik film furyasının doğmasına neden olmuştur. Bu çalışmada, Yeşilçam sinemasının son döneminde tanıklık edilen 1975-1980 yılları arasındaki erotik film furyasının işletmelerdeki işleyişine odak-lanmaktadır. Bu bağlamda, Yeşilçam'ın "erotik furya" döneminde sinema makinistliği yapmış kişilerle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Dönemin film makinistleri, Yeşilçam'ın erotik film furyası döneminde sinema salonlarının işleyişinde ve filmlerin gösteriminde kilit bir rol üstlenmişlerdir. Dolayısıyla Türkiye'deki film makinistlerinin tanıklıkları Türk sinema tarihi ya-zımında önemli hale gelmektedir. Çalışma, 1970 ve 1980 tarihleri arasında Türkiye'deki sinema işletm-elerinde çalışmış film makinistleri sınırlandırılmıştır. Bu doğrultuda, zincirleme örneklem yöntemiyle ulaşılan yirmi dört film makinistiyle görüşülmüştür. Bulgulara göre, erotik film gösteren sinema işletmelerinin gelirlerinin arttığı; aile sineması olarak kabul edilen sinema işletmelerinin ise seyirci sayılarının düşmesinden dolayı zarara uğradığı, kapandığı ya da zorunlu olarak erotik film gösterimine yöneldiği anlaşılmıştır. Film makinistlerinin erotik furya döneminde gö-zaltına alınma, ceza alma, iş akdinin feshedilmesi gibi çalışma koşulları bakımından en riskli gö-revi üstlendiği; işletme sahiplerinin özellikle polis baskınlarında sorumluluğu film makinistlerine attığı saptanmıştır. Bununla beraber, furya döneminde işletmelerin ve makinistlerin baskınlara karşı çeşitli güvenlik mekanizmaları uyguladıkları, işletmelerin çeşitli afişler ve sinema önü sözlü duyurularla erotik film oynattıkları tespit edilmiştir. İşletmecilerin, film makinistleri aracılığıyla erotik ya da erotik olmayan filmlerin içine porno görüntüler (parçalar) koyduğu bulgulanan çalışmada, söz konusu parçaların sinemalara gizlice ve sistem dışı olarak geldiği ortaya konulmuştur. Seyircilerin film seyir anında araya atılan erotik parça filmleri beklediği ve parça filmden sonra sinemayı terk ettiği; işletmecilerin bu yöntemle gün içinde çok fazla seans oynatarak gelirlerini arttırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeşilçam, Erotik Furya Dönemi, Sansür, Film Makinisti, Sinema İşletmeciliği

1 Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi,

ferhatbzengin@gmail.com,

ORCID: 0000-0002-6785-3257

2 Dr., TRT,

bahadirkapir@gmail.com,

ORCID: 0000-0002-4602-9859

MOVIE THEATER MANAGEMENT AND SCREENING IN YEŞİLÇAM'S EROTIC FILM PERIOD: "DO YOU WANT A PIECE IN IT?"

ABSTRACT

The Yeşilçam period of Turkish cinema, which experienced its Golden Age in many areas from the early 1960s to the mid-70s with its unique production and screening model, started to experience stagnation after the second half of the 70s. The following years witnessed the decline of Yeşilçam and the closing of an era. The political problems and social changes in the 1970s, as well as the economic difficulties, had a negative impact on the cinema industry of the period, which had not yet been industrialized and was just beginning to show a tendency towards industrialization. In addition, social unrest, deteriorating trust and the loss of Yeşilçam's family audience due to the widespread use of television in homes were other developments of the period that negatively affected the domestic cinema industry. As a result of these developments, the Turkish audience began to leave the movie theaters and the bottleneck in the cinema sector deepened. In particular, the small production houses of the period found the solution to get out of this bottleneck by turning to "erotic films". This situation led to the emergence of the erotic film frenzy in Yeşilçam. This study focuses on the functioning of the erotic film frenzy between 1975-1980, which was witnessed in the last period of Yeşilçam cinema, in enterprises. In this context, in-depth interviews were conducted with people who worked as movie projectionists during Yeşilçam's "erotic phase". Film projectionists of the period played a key role in the operation of movie theaters and the screening of films during Yeşilçam's erotic film frenzy. Therefore, the testimonies of film projectionists in Turkey become important in the historiography of Turkish cinema. The study is limited to film projectionists who worked in movie theaters in Turkey between 1970 and 1980. Accordingly, twenty-four film projectionists were interviewed through a chain sampling method. According to the findings, it was understood that the income of cinema vestablishments showing erotic films increased, while cinema establishments considered as family cinemas suffered losses due to the decrease in audience numbers, closed down, or were forced to screen erotic films. It was found that film projectionists undertook the most risky task in terms of working conditions such as being detained, penalized, and having their employment contracts terminated during the erotic furor period, and that business owners blamed film projectionists for police raids. On the other hand, it was also found out that during the pandemic period, businesses and projectionists implemented various security mechanisms against raids, and that businesses played erotic films with various posters and verbal announcements in front of the cinema. In the study, it was found that the operators put pornographic images (fragments) into erotic or non-erotic films through film projectionists, and it was revealed that these fragments came to the cinemas secretly and out of the system. It was found that the audience waited for the erotic fragments and left the movie theater after the fragments and that the operators increased their revenues by playing too many sessions during the day with this method.

Keywords: *Yeşilçam, Erotic Film Period, Censorship, Film Machinist, Movie Theater Management*